

Kísérletek a Keresztény Demokrata Néppárt politikai elismertetésére 1945-ben ^[1]

„Mindszenty az utóbbi időben egyre jobban Barankovics ellen foglalt állást, s vagy 3 hete magához hívatta és közölte vele, hogy [a] Pálffy elleni támadó nyilatkozatait katolikus szempontból nem tartja megfelelőeknek, a Hazánkról pedig hűvösen nyilatkozott, egyáltalában nem adta a lapra áldását. Barankovicsot ez a primási részről tapasztalható ellenszenv viszi a demokrácia felé...”

Keresztes Csaba - Kiss András

Bevezetés

A második világháború befejeződésével kétségtelenül új korszak köszöntött be a világban és Magyarországon egyaránt. Az 1945-ös történelmi fordulat, a megszálló német csapatok kiűzése Magyarországról, ezzel egyidejűleg a szovjet hadsereg folyamatos térnyerése és megszállása fokozatosan arra ébresztette rá a belpolitikai erők képviselőit, hogy Európának ezen a részén a Szovjetunió akarata fog érvényesülni. A Horthy-rendszer, a „rég Magyarországot” államberendezkedése végérvényesen eltűnt.

1945 folyamán az újrászerveződő és az újonnan alakult politikai pártok megindították a lázas szervezőmunkát tömegbázisuk és szervezetük kiszélesítésére, mindezt úgy, hogy az ország egyes pontjain még harcok dúltak.

Az 1945. év minden bizonnyal a leginkább eseménydús esztendőek egyike a magyar történelemben. 1945. január 20-án Magyarország fegyverszüneti megállapodást kötött a szövetséges hatalmakkal, ami jelezte az ország második világháborús részvételének súlyos következményeit. A belpolitikában kialakult új politikai helyzetben a politikai erők többsége nem láthatta előre, hogy a szovjetek támogatásával a Magyar Kommunista Párt (MKP) totalitárius diktatúrát fog kiépíteni. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy a magyar állam sorsa a koalíciós időszak sikeres vagy sikertelen bel- és külpolitikájának eredményétől függött. Ebben a helyzetben a már ellenzéki múlttal rendelkező pártok, mint például a Kétszínű Párt, a Szociáldemokrata Párt minden lehetőséget megragadtak a politikai kezdeményezésre. A Magyar Kommunista Párt dominanciája - köszönhetően a szovjetek, illetve a Szövetséges Ellenőrző Bizottság hathatós beavatkozásának - azonban egyre jobban érvényesült. Az ország helyzetét reálisan látó politikusok mindent megtekintettek a folyamat visszaszorítására. A Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontba tömörült (MNFF), többnyire baloldali irányultságú pártok mellett keresztény, pontosabban katolikus világnézetű politikai formációk is léteztek, és a háború befejeződése után helyet igényeltek maguknak a politikai életben.

A deklaráltan vallásos keresztény közéleti szereplők 1944 tavaszán már elhatározták egy keresztény (katolikus) párt megalakítását, ám a szervezetük kiépítésére akkor nem kerülhetett sor. 1944. október közepén gróf Pálffy József vezetésével megalakították a Keresztény Demokrata Néppárt (KDNP) elnevezésű pártot, amely azonban a nyilas hatalomátvétel miatt nem tudott érdemi működést kifejteni. Pálffy azonban részt vett az ellenállást szervező Magyar Frontban, és ezen érdemét később el is ismerték.

Az 1944 decemberétől Debrecenben működő Ideiglenes Nemzeti Kormány néhány tagja támogatásáról biztosította a pártot, így például a miniszterelnök, *dálnoki Miklós Béla* is. *(Lásd az 5. számú dokumentumot!)* Ezt követően Szegeden Kerkai Jenő és Bálint Sándor irányításával a KDNP megtartotta a zászlóbotó gyűlését. Hamarosan megindult a szervezőmunka, amelybe számos ismertebb katolikus közéleti személyiség is bekapcsolódott, mint például Slachta Margit és Varga László.

Hamarosan a párt programját is közzétették. Ebben a keresztény értékek képviselésének szándékát nyilvánították ki, a vallást közügynek tekintették, és hangsúlyozták az egyház neveléshez való jogát. Követelték ezen kívül a szólás, a gyűlekezési és egyesülési szabadság biztosítását. Kiálltak a földreform mellett, melyet főleg telepítéssel kívántak megoldani, hogy minél több önálló birtokos gazdálkodó dolgozhasson a saját földjén.

A pártvezetés azonban a meghirdetett elveket nem tudta pártszervezéssel terjeszteni és népszerűsíteni: ehhez hiányzott a párt hivatalos elismerése. Pálffy József 1945 első hónapjaiban mindent megtett, hogy elfogadtassa magát és pártját az ország új vezetésével. Számos fórumon és különféle formában bejelentette hivatalos elismerésének igényét, többször fordult a legilletékesebbhez, a belügyminiszterhez. *(Lásd a 2. és 3. számú dokumentumokat!)* A legtöbb helyről kitérő válaszokat kapott és a - a baloldali pártok nyomására - a kormány igyekezett kitérni a pártalakítás jóváhagyása elől. (Rákosi Mátyás már az egyik, 1945. február végi beszédében egyenesen reakciónak és a régi, bukottnak nevezett politika folytatójának nevezte a tömörülést.) Elutasító módon reagált az Ideiglenes Nemzeti Gyűlés (INGY) Politikai Bizottsága is, ahol végeredményben azt állapították meg, hogy nem lehet biztos információkat tudni a szerveződő pártról, de legalábbis a bizottság résztvevői nincsenek meggyőződve arról, hogy a párt tagjainak múltja „tisztá” és mentes minden fasiszta ideológiától. *(Lásd az 1. és a 6. számú dokumentumot!)*

Minister Ur!

Alulírott, Demokrata Néppárt /IV. Bástya u.11./ tisztelettel bejelentjük pártunk jelvényét.
Pártunk jelvényének rajza a következő:
Kék kereszt, rajta keresztben dombornyomású nagy N betű,
az alábbiak szerint:

Kérjük bejelentésünk szíves tudomásulvételét.

Budapest, 1945. szeptember 6.

Rácz Sándor

a Demokrata Néppárt
elnöksége.

Magyar Országos
Levélár

A katolikus politikai erők szeptembertől legálisan csak Barankovics István mögött tudtak felsorakozni, és a konzervatívabb közéleti személyek kiszorultak a politikai életből.

1945. november 4-én tartották a második világháború utáni Magyarország első demokratikus választását. A választásokon a Független Kisgazdapárt 57%-kal nyert, jócskán megelőzve a három baloldali pártot, azaz a kommunistákat, a szociáldemokratákat és a parasztpártiakat. Mivel az ország szovjet befolyási övezetnek számított, a papírforma ellenére a kisgazdák nem alakíthattak önállóan kormányt, a szovjet hegemoniájú SZEB-ben a „demokratikus” alapokon nyugvó koalíciós kormány megalakítása mellett döntöttek.

Az 1945. év őszének első két hónapja a választásokra történő felkészüléssel telt, ám az 1945. novemberi nemzetgyűlési választásokon a Barankovics-féle DNP sem tudott önállóan indulni. Végül a választásokon a Barankovics István vezette pártformáció a Kisgazdapárttal kötött választási megállapodás révén két képviselőt, Bálint Sándort és Eckhardt Sándort juttatott a parlamentbe.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy az 1945. évi katolikus belpolitikai küzdelmek, elsődlegesen a Pálffy és Barankovics között elmélyülő feszültségek és a pártba tömörülő régi szalonképtelen kereszténypárti személyek miatt 1945-ben nem sikerült egy olyan katolikus párt létrehozása, amely maga mögött tudhatta volna a katolikus egyházi hierarchia bizalmát és támogatását. A választásokat követő két évben a DNP mind nagyobb támogatásra tett szert, főleg a Kisgazdapárt bomlásának következményeképpen. Az 1947. évi választásokon 62 képviselőt küldhetett az országgyűlésbe. A párt politikája és tevékenysége szemben állt a hatalmat egyre gyorsuló ütemben megragadó kommunista párt elképzeléseivel szemben, ezért működését akadályozták, és a párt 1949 elején bejelentette feloszlását. Barankovics István külföldre emigrált.

A most közölt dokumentumok egyrészt a Keresztény Demokrata Néppárt elismertetési törekvéseiről, annak buktatóiról adnak képet, és még közvetlenül a választások előtti helyzetet tükrözik. E források a katolikus politika (és azon keresztül végeredményben a belpolitika) kulisszái mögötti eseményekről szólnak. Az egyik terjedelmes dokumentum azonban mélyebbre nyúlva az 1945. évi politikai katolicizmus küzdelmeibe és kendőzetlen intrikáiba is bepillantást enged. Ebből a szempontból mindenképpen figyelemre méltó, ahogy a katolikus politika 1945. évi szervezkedéséről szóló novemberi dokumentum feltárja a háttérben megbúvó politikai-személyi és emberi kapcsolatok rendkívül kusza hálózatát. (Lásd a 9. számú dokumentumot!) Elmondható, hogy a rendszeresen ismétlődő belpolitikai válságok közepette a koalíciós időszak pártjain belül is általánosan jellemzők voltak a belharcok, amelyben nagy szerepet játszott az MKP taktikája is. Fontos azonban látnunk, hogy nem minden esetben a kommunisták voltak a felelősek, az esetek jelentős részében a feszültségeket nagymértékben az egyes személyek ellentétei okozták. A katolikus politikusok belső harcairól szóló feljegyzés Ortutay Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter miniszteri iratai között maradt fent. A feljegyzést szerzője, aki szintén ismeretlen, nem dátumozta, amely a korban általános gyakorlat volt. Feltételezhetjük, hogy a dokumentum éppen Ortutay Gyula részére készült, aki ekkor még a Magyar Központi Híradó Rt. élén állt (egészen miniszteri kinevezéséig). Szintén csak feltételezésünk, hogy mint deklarálta baloldali kisgazda politikus, sőt mit több, a kommunista párt beépített embere a Kisgazdapártban, már ekkor rálátással rendelkezett a magyar belpolitikai életre, azon belül is a katolikus politika szervezkedésére.

A feljegyzés szinte végig sarkosan fogalmazza meg a párton belül lezajlott eseményeket. A Pálffy-Barankovics vitát úgy magyarázza, hogy míg „Pálffy demokratikus érzületű fiatal arisztokrata volt, Barankovics azonban jobbra szorította, s miközben Pálffy kritikával fordult a rendszer felé, Barankovics egyre több megértéssel szölt a demokráciáról.” A névtelen szerző KALOT-ot tartotta a párt legfőbb szervezőerejének, és jó ismeretekkel rendelkezett a különféle egyházi és arisztokrata személyiségek intrikáiról, amelyekkel a két csoport közötti küzdelmeket folytatták.

Mindazonáltal a forráshoz óvatosan kell közelítenünk, hiszen olyan elemeket tartalmaz, amelyek az aktuális szóbeszéd, pletykák, híresztelések és dezinformációk mentén születtek, továbbá felsejlik benne készítőjének álláspontja, gondolatmenete. A források által közölt információk ez által némi magyarázatot is adnak az 1945. évi eseményekről, elsődlegesen pedig az 1945. évi választásokon való indulás ádáz és küzdelmes időszakáról.

A dokumentumok közlése során az egyértelmű elgépéléseket és a hibásan írt személyneveket javítottuk, a neveket és a fogalmakat magyarázó jegyzetekkel láttuk el. A feljegyzésben folytatólagosan Kalotnak írt mozaikszót minden esetben KALOT-ra módosítottuk.

Források

Részlet az Ideiglenes Nemzetgyűlés Politikai Bizottsága jegyzőkönyvéből

1945. március 12.

Jegyzőkönyv

felvétel az Ideiglenes Nemzetgyűlés Politikai Bizottságának 1945. évi március 12-én a miniszterelnökség tanácstermében tartott üléséről

[...]

8.) [...]

Bánáss László: Analóg kérdést vet fel. A Magyar Frontban részt vettek a katolikus és a református szervezetek is. Tagjaik a legveszélyesebb munkában részt vettek. Katolikus szervezet akkor alakult meg, a Katolikus Néppárt, és kéri, hogy a Magyar Frontban való részvétel bizonyos előjogokat biztosít-e.

Tildy Zoltán: Erről a kérdésről sokat beszéltek. Tény az, hogy a katolikus és a református szervezetek a Magyar Front munkájában részt vettek és a legveszedelmesebb munkákat vállalták. A Magyar Front egyik ülésén a Kommunista, a Szocialista [!] és [a] Kisgazda Párt felvette egyenlő tagként a Katolikus Néppártot és [a] Nemzeti Parasztpártot. De itt is a jelentkezésen volt a hiba. Sokan csak Pálffy József és közvetlen környezetét ismerték. Budán Közi-Horváth jelentkezett a Katolikus Néppárt nevében. Órula köztudomású, hogy tulajdonképpen nyilas beállítottságú volt, és Közi-Horváth-tal minden együttes működést megtagad.

Révai József: Örömmel üdvözölték a pártok jelentkezését, azonban a Katolikus Néppárt 1944 márciusában alakult meg, és most nem tudják, hogy tulajdonképpen kivel állnak szemben.

Tildy Zoltán: A Katolikus Néppártot kérték, hogy folyjon bele a munkákba és a szervezésbe, de ez nem történt meg.

Révai József: A Katolikus Néppárt deklarálja, hogy a párt nem folytatása az előzetes Katolikus Néppártnak, elutasítván mindenféle szövetséget azokkal, akik a Közi-Horváthok és Nyisztorok örökségét akarják folytatni. Állásfoglalás kell a régi elemek ellen. Úgy látják, hogy a Katolikus Néppártban nincs biztosítva az, hogy nincsenek fasiszta elemek. Sőt...

[...]

Jelzet: MNL OL XVIII-5-1945. március 12. (1. doboz.) - Az államhatalom felsőbb szervei Ideiglenes Nemzetgyűlés Politikai Bizottsága. - Eredeti, géppel írt, aláírás nélküli tisztázat.

Pálffy József levele Erdei Ferenc belügyminiszterhez a Néppárt háború alatti tevékenységéről

Debrecen, 1945. március 27.

Belügyminiszter Úr!

A Magyar Frontban együttműködő pártok kifejezett elismerése alapján újból napirendre kérjük tűzni a Keresztény Demokrata Néppárt (röviden: Demokrata Néppárt) jogfolytonosságát. Kérjük elismerni a párt szervezésének szabadságát, a törvényhozásban való részvételét és az új, demokratikus Magyarországnak való együttműködését. Alább újból ismertetjük azokat a történelmi tényeket, amelyek bizonyítják jogos helyünket a most együttműködő pártok között. Ez alkalommal leszögezni kívánjuk azt is, hogy miként az illegális idején a Magyar Fronton belül öntevékenyen vettük ki a részünket a többi pártokkal együtt az ellenállási harcban, úgy most is ki akarjuk venni részünket a romok eltakarításából és az ország újjáépítéséből. Ha már a fasiszta-hitlerista rémuralom megdöntésére irányuló erőfeszítésből kivettük részünket konkrét segítséget nyújtva a többi pártoknak, nem mondhatunk le arról a jogunkról és kötelességünkről sem, hogy kivegyük részünket a demokratikus Magyarország felépítésének munkájából is.

A demokrácia elvi alapját illetően ugyanazokat az eszméket kívánjuk a tömegek előtt szolgálni és hirdetni, amelyeket a demokratikus magyar pártok közösen írtak zászlajukra, és amelyeket a nagy Szövetségesek kívánnak Európa újjáépítésében alapelveként szem előtt tartani. Éppen ezért, a Keresztény Demokrata Néppárt, mint a Magyar Front tagja és a demokratikus eszmék hirdetője, semmi körülmények között nem mondhat le létjogáról és a többi pártokkal való együttműködés teljes egyenjogúságáról.

A történelmi tények a következők:

A Magyar Front keletkezése arra az időre nyúlik vissza, amikor még a német megszállást megelőzően közös magyar célok szolgálatára politikai barátságot kötött a Független Kisgazda [Polgári Párt] és a Szociáldemokrata Párt. A március 19-i fordulat után mindkét párt illegálisba szorult, de folytatni igyekezett munkáját kiegészítve az együttműködést kereső egyes legitimista frakciókkal, majd rövidesen a katolikus társadalmi, gazdasági és kulturális szervezeteket az illegális munkába beállító és azokat képviselő Pálffy Józseffel és a református társadalmi szervezeteket képviselő Kenessey Pongráccal. Ennél a politikai együttesnél később bejelentette együttműködési szándékát a Béke Párt, amely később Kommunista Párt néven szerepelt a Magyar Frontban. Kora ősszel pedig bejelentette csatlakozását a Nemzeti Parasztpárt is.

A Magyar Frontban résztvevő katolikus szervezetek egységes politikai képviseletet teremtettek. Ennek megalakulását és a Magyar Frontban való további részvételét és képviseletét, az azonosság folytonosságát kihangsúlyozva, Pálffy József jelentette be és látta el. Másolatban csatloljuk a Magyar Frontban részt vett Független Kisgazda és [a] Szociáldemokrata Párt vezetőinek igazoló nyilatkozatát. Nemcsak a Magyar Front, hanem a Biboros Hercegpáris Úr is jóváhagyólag tudomásul vette ennek az új pártnak [a] megalakulását különösképpen pedig azt a tényt is, hogy ennek az új pártnak semmiféle közössége nincs a múltban szereplő hasonló nevű pártokkal.

A Keresztény Demokrata Néppárt Magyar Frontban való közreműködése nem volt tiszta formalitás vagy a jövő létjogának biztosítására irányuló kísérletezés, hanem a konkrét és veszélyes illegális munkáknak [a] vállalása. Az illegális ideje alatt megjelent tiltakozó, felvilágosító és lelkesítő röpiratok előállításából és terjesztéséből oroszánrészét vette ki ez a párt. Sőt amennyiben arra lehetőség nyílt, az illegális munkáról a külföldet is éppen ez a csoport értesítette a leginkább. A pártnak külön szervezete foglalkozott azzal is, hogy a katonák tömegét ellássa olyan iratokkal, melyek segítségével kivonhatták magukat a német szolgálatból. A politikai üldözöttek, nem utolsósorban a zsidó származásúak életmentéséből is a párt kötelességébe tartozó katolikus szervezetek köztudomásúan és sikeresen vették ki részüket. Továbbá számos, lehetőség szerinti szabotázsakció megszervezését és kivitelezését, úgymint német katonai autók zsákmányolását, fegyverek rejtgetését, robbantásokat a szervezeteinkben működő párttagok hajtották végre. Budapest ostromának küszöbén életük kockáztatásával párttagok mentek át a felszabadító orosz hadseregre, és ott röpcéduláirással állottak a felszabadító hadsereg szolgálatára, mely tevékenységről orosz katonai köszönő irat is van kezünkben.

Ezek után természetes, hogy a német, nyilas hatóságok a lehető legerőteljesebben üldözték pártunkat és szervezeteinket. Elnökünk sokáig a Gestapo foglya volt, sokakat megkínóztak, sőt kivégeztek (többek között Kálló Ferenc [ábori] esperest) vagy Németországba hurcoltak.

A felsorolt tényeket jóllehet a múlt év folyamán bejelentettük, mindez ideig azonban a többi pártokkal való egyenjogúság elve hivatalos elismerést nem nyert. Ezért ügyünket a demokrácia alapelveire és tömegeinkre való tekintettel újból előterjesztjük, annál is inkább, mert ennek megtagadása ellenkeznék a jogfolytonosságnak és a demokratikus szabadságnak a többi pártok által is vallott eszméivel.

El nem ismertetésünk pedig a fentiek alapján nemcsak jogsérelem lenne, hanem súlyos történelmi felelősség is azokkal a népi demokratikus tömegekkel szemben, amelyek az ország felépítésében együttműködni és részt venni kívántak.

Debrecen, 1945. március 27.

Hazafias tisztelettel:

Pálffy József

a Keresztény Demokrata Néppárt

elnöke

Jelzet: MNL OL XIX-B-1-n-7-sz. n.-1945. (1. doboz) - Az államhatalom felsőbb szervei, Belügyminisztérium, Erdei Ferenc belügyminiszter iratai. - Eredeti, géppel írt és aláírással ellátott tisztiátzat.

Pálffy József levele a belügyminiszternek a párt elismerésének elhúzódsáról

Debrecen, 1945. április 1.

Belügyminiszter Úr!

Szükségesnek tartom a Keresztény Demokrata Néppárt, röviden Néppárt ügyében lefolytatott tárgyalásokat az alábbiakban leszögezni:

A múlt hó 28-án Belügyminiszter úr, Balogh államtitkár úr, Bánáss prépost úr és Révai kommunista párti vezető úr előtt előadtam azokat a történelmi és jogfolytonossági okokat, amelyek miatt a Néppárt elismertetését és politikai egyenrangúsításának ügyét újból napirendre kell tűzni. Az érveknek hatása alatt *egyértelmű* volt a vélemény a tekintetben, hogy a párt elismerése ellen kifogás nem emelhető, ha ez személyi összetételében és programjában a demokratikus követelményeknek megfelel. Belügyminiszter úr ezért felhívott arra, hogy a párt programját és vezetőségi jegyzékét mutassam be, és egyben a jelenlévő urak előtt *kötelezőleg* kijelentette, hogy ha, és amennyiben a fenti adatok kifogás alá nem esnek, az engedélyt 24 óra alatt írásban kiadja.

Március 29-én Barankovics István és Zoltán Pál urak jelenlétében fölkerestem Belügyminiszter urat, és a párt programját, úgyszintén a vezetőségnek személyi listáját átnyújtottam. Belügyminiszter úr 30-ára ezen beadványaimat áttanulmányozta, azokat teljes mértékben elfogadhatónak tartotta, azonban kijelentette, hogy már csak egy formalításra van szükség, ez pedig egy olyan közgyűlési határozatnak becsatolása, amely a vezetőségi jegyzéket és a programot legalizálja.

Még ugyanaznap, tehát március 30-án a kívánt gyűlést megtartottuk, ami technikailag annál is könnyebben volt keresztül vihető, mert az Alföld egyes vármegyéinek és a Dunántúlnak a képviselői is jelen voltak, és az ő segítségükkel, úgyszintén a helybeli debreceni polgárság képviselőivel kiegészítve a kívánt legalizáló ülést összehívhattuk. 31-én Bánáss prépost úrral újból megjelentünk Belügyminiszter úrnál, becsatolva a fenti gyűlési határozatot, és kértük, hivatkozva a Belügyminiszter úrnak tanúk előtt adott kötelező ígéretére, hogy az elismertetést magában foglaló iratot nekünk kiszolgáltatni szíveskedjék.

Legnagyobb meglepetésünkre azonban Belügyminiszter úr tudomásunkra adta, hogy bár a pártnak [a] szabad szervezkedési jogát elismeri, tekintettel azonban az ügynek általa kényesnek jelzett politikai vonatkozásaira, írásban ezt az engedélyt csak akkor áll módjában kiadni, ha ehhez a minisztertanács, sőt a különböző pártok is hozzájárulnak. Bánáss prépost úrral teljes egyetértésben nyomban bejelentettük Belügyminiszter úrnak, hogy ügyünknek kezelése és a tudomásunkra hozottak ellenkeznék mindennemű demokratikus felfogással. Külön is hozzáfűztem, hogy teljesen érthetetlen előttem, hogy Miniszter úr annak, amit felelőssége tudatában kijelent, írásba való foglalásáért a politikai konzekvenciákat vállalni vagy nem mer, vagy nem akarja, mert köztudomású, hogy okiratszerű akarat-kijelentés nélkül a jelenlegi viszonyok között a pártok szervezkedési és működési szabadsága bizonytalanságban van.

Mindezek alapján részemre nem marad más hátra, mint tudomásul venni azt a tényt, hogy a Miniszter úr a katolikus politikai szervét nem kívánja abban a jogvédelemben részesíteni, amelyre ez tömegeire való tekintettel joggal igényt tarthat. Vagy pedig az 1944. december 28-a óta itt Debrecenben húzódo pártelismertetési ügyet továbbra is elodázní igyekszik, nyilván abból a megfontolásból, hogy ezzel a pártunkban képviselt katolikus tömegek a pártszervezés tekintetében később már nem pótolható időbeli hátrányt szenvedjenek.

Ezt az akkor előadott szóbeli tiltakozásomat ezennel újból megerősítem, nyomatékosan hangsúlyozva, hogy az ország felépítésében, a romok eltakarításában segédkezet kívántunk nyújtani a többi demokratikusan gondolkozó pártnak. Megállapítani vagyok kénytelen még, hogy a magyar nemzet érdekeit célzó munkásságunkban maga a kormányzat felelős tényezője nem nyújt segítséget. Mi tehát joggal átháríthatunk mindennemű politikai felelősséget, amely az ország újjáépítésével kapcsolatban áll. Fenntartjuk azonban magunknak azt a jogot, hogy ezeket a tényeket párthíveinkkel közöljük és az országos választásokon, amelyek demokratikus felfogásunknak megfelelően az ország érdekében feltétlenül megtartandók - részt vegyünk.

Fogadja Belügyminiszter úr őszinte tiszteletem kifejezését.

Debrecen, 1945. április 1-én

Pálffy József

a Néppárt országos elnöke

Jelzet: MNL OL XIX-B-1-n-7-sz. n.-1945. (1. doboz) - Eredeti, géppel írt és aláírással ellátott tisztiátzat.

Részlet a Budapesti Nemzeti Bizottság dálnoki Miklós Béla miniszterelnökhöz a Demokrata Néppárt engedélyezése ügyében írt leveléből

Budapest, 1945. április 20.

Miniszterelnök Úr!

A Budapesti Nemzeti Bizottság 1945. évi április hó 18-án tartott ülésén a következő határozatot hozta:

A Budapesti Nemzeti Bizottság értesíti a Miniszterelnök Urat arról az álláspontjáról, hogy a pártok engedélyezéséhez a miniszterelnöknek nincs joga. A Demokrata Néppártot a Budapesti Nemzeti Bizottság nem veszi fel a Magyar Függetlenségi Front pártjai közé.

[...]

Budapest, 1945. IV. 20.

Rosta László

Budapesti Nemzeti Bizottság

Titkárság

Jelzet: MNL OL XIX-A-1-j-XXIII. tétel-1531-1945. - Az államigazgatás felsőbb szervei, Központi (nem miniszteriális) kormányzati szervek, Miniszterelnökség, Általános iratok. - Eredeti, géppel írt és aláírt tisztázat.

Dálnoki Miklós Béla levéltervezete a Budapesti Nemzeti Bizottság Titkárságának a Demokrata Néppártnak tett ígéretéről

Budapest, 1945. május

A Budapesti Nemzeti Bizottság Titkárságának

Budapest

Április hó 20-án kelt beadványára értesítem, hogy

1.) a Budapesti Nemzeti Bizottságnak a pártok engedélyezésére vonatkozó álláspontja teljesen egyezik a saját álláspontommal.

A jelen esetben én a Demokrata Néppárt működését írásban ismertem el, tehát nem vágtam elébe annak, hogy engedélyt kapjon az egyesülése stb. demokratikus szabadságjogok alapján.

Megjegyzem, hogy nevezett pártnak az 1944. októberi működését Szakasits Árpád és Tildy Zoltán írásban elismerték, mások, mint a Parasztpárt és [a polgári] demokraták szóval tanúsítják.

2.) érdeklődéssel olvasom, hogy a Budapesti Nemzeti Bizottság a Demokrata Néppártot nem veszi fel a Magyar Függetlenségi Front pártjai közé. Tudomásom szerint a Demokrata Néppárt ezt nem is kérte. Ha pedig működése alapján kérni fogja, úgy bizonyára nem a Budapesti Nemzeti Bizottsághoz fordulna, hanem mint egyedül illetékeshez, a demokratikus pártok országos vezetőinek értekezletéhez.

3.) [...]

Budapest, 1945. évi május hó

olvashatatlan szignó

Jelzet: MNL OL XIX-A-1-j-XXIII. tétel-1531-1945. - Az államigazgatás felsőbb szervei, Központi (nem miniszteriális) kormányzati szervek, Miniszterelnökség, Általános iratok. - Eredeti, géppel írt, valószínűleg a miniszterelnök által szignált fogalmazvány. Miklós Béla elküldött levelét a Budapesti Nemzeti Bizottság 1945. május 14-ei ülésén felolvasták, és tudomásul vették.

Részlet az Ideiglenes Nemzetgyűlés Politikai Bizottsága ülésének jegyzőkönyvéből

Budapest, 1945. május 11.

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés Politikai Bizottságának ülése 1945. évi május 11-én délután 4 órakor a képviselőház olvasótermében

[...]

[Elnök: Már az elnöki előterjesztések során is említettem, hogy a Keresztény Demokrata Néppárttól és a Polgári Demokrata Párttól a Politikai Bizottság legutóbbi határozatával kapcsolatban egy-egy beadvány érkezett. Az első beadvány ismertetését az előadó úr volt szíves vállalni. Méltóztassék ismertetni.

Balogh István előadó: Igen [tisztelet] Bizottság! Könnyen vállalhatom az Ideiglenes Nemzetgyűlés Politikai Bizottságához intézett előterjesztését a Keresztény Demokrata Néppártnak, miután a beadvány március 27-i kelettel van ellátva, és ezt már március 12-én [!] letárgyaltuk. Akkor a Politikai Bizottság már állást foglalt ennek a beadványnak az ügyében. Feleslegesnek tartom a beadvány felolvasását, mert abban nincsen semmi új, ami azóta történt, s amit akkor nemcsak ismertettem, hanem el is bíráltunk. Ez a párt még mindig kereszténynek mondja magát, s ezzel bizonyos látszatokat kelt, és néppártnak mondja magát, ami ellen szintén észrevételek hangzottak el, úgyhogy én azt kérem, méltóztassék az előterjesztés felett napirendre térni, arra való hivatkozással, hogy azóta ne változhatott meg a Politikai Bizottság álláspontja, mert semmi újat nem tartalmaz az előterjesztés. Lehetséges, hogy az előterjesztés oka a régi dátum, március 27., de ha olyan fontosnak tartották, akkor ismertetni kellett volna a már azóta történt eseményeket és körülményeket is. Méltóztassanak az elmondottakat tudomásul venni.

Elnök: Méltóztatnak hozzászólni?

Németh István: [Tisztelet] Politikai Bizottság! Én ismerem ennek a pártnak a keletkezését a vidéken, meglehetősen ellenszenvet is keltett a lakosság körében, tudniillik bizonyos reakciós megmozdulást vélnek mögötte. Még nem tudjuk, hogy központilag ez a párt milyen elemekből tevődik össze, és milyen előzményekre tekinthet vissza, ezért nagyon szeretném, ha az előadó úr mégis ismertetné, hogy miről van szó. Öse-e ennek a pártnak a régi keresztény párt...

Elnök: Nem!

[Dálnoki] Miklós Béla miniszterelnök: A néppárt megszűnt a '20-as években. Végeredményben jogos a kívánság, mert az egyesülési szabadság megvan.

Németh István: Én minden érdemet elismerem, és megbecsülök, de nem tudom, megvannak-e ennek a pártnak az érdemei. Meg fogjuk tudni, hogy tényleg komoly demokratikus párt-e.

Elnök: Méltóztatnak az előadó úr javaslatát elfogadni? Az előadó úr azt méltóztatott mondani, hogy miután új adatok nem merültek fel a beadványban a múltkori határozattal szemben, egyelőre térjünk felette napirendre (Gerő Ernő: Nem egyelőre, hanem napirendre térni!) Én csak pontosan akartam idézni az előadó urat. Akkor tehát napirendre térünk az előterjesztés felett. (Helyeslés.)

[...]

Jelzet: MNL OL XVIII-5-1945. május 11. (1. doboz.) - Az államhatalom felsőbb szervei, Ideiglenes Nemzetgyűlés Politikai Bizottsága. - Eredeti, géppel írt és kézzel javított, aláírás nélküli fogalmazvány.

Pálffy József levele a miniszterelnökhöz az új választójogi rendeletről

Budapest, 1945. szeptember 14.

Miniszterelnök Úr!

7460/1945. M. E. szá[mű] rendelettel rendelettel kapcsolatban a Demokrata Néppárt nevében a következőket hozom nagybecsű tudomására:

Pártunk a demokrácia elveivel hűven az alkotmányosság és a jogegyenlőség alapján áll és ennél fogva sajnálattal kénytelen megállapítani, hogy a rendelet a magyar közjog alapelveit súlyosan sérti, a magyar választójogi fejlődés már elért eredményeit hatálytalanítja. Ezzel lehetetlenné válik, hogy Kossuth Lajos demokratikus elvei 100 év után a választójogi rendszerben legalább érvényesülhessenek.

Kifogásaink a rendelet sorrendjében részletezve a következők:

1.) 2. §. /2/ rendelkezés szerint a választáson csak oly párt vehet részt, amelynek részvételéhez az Országos Nemzeti Bizottság hozzájárul.

Magyar közjogunk eddig a szabad pártalakulás elvi alapján állott. A legutóbbi, a titkos választójogot megállapító törvényünk - 1938. XIX. tc. [törvénycikk] - állítja a 82. §-ában az országos párt fogalmát, de ezen pártoknak is csupán csak az ajánlások tekintetében biztosít előnyös állást. De ez esetben is, amennyiben a Belügyminiszter nem vette volna tudomásul a párt bejelentését, közigazgatási bírósági panaszjogot adott. A reakciós idők eme rendelkezése csak előnyös volt minden pártnak, - így a Szociáldemokrata Pártnak és a Független Kisgazdapártnak is - de egy pártot sem zárt ki a választáson való részvétel lehetőségéből, mert ezt a reakció sem merete megkísérelni.

Ma teljesen megoldalúan, a mostani pártpolitikában érdekelt pártok állapítják meg a választásban való részvétel jogát, bírói jogvédelem elutasító határozat esetére pedig nincs.

Nincs megállapítva az sem, amennyi alatt az Országos Nemzeti Bizottságnak a részvétel tekintetében nyilatkoznia kell és így a választási előkészületek alatt hosszabb ideig bizonytalanságban tarthat egy pártot.

2.) [...]

Főbb és lényeges vonásaiban ezek a pontok, amelyek a magyar közjogunk elveit és így alkotmányunkat is sértik e rendeletben, és a nemzet egyetemes érdekeinek érvényesülésére irányuló nemzeti akarat kialakulását pártpolitikai érdekből vezetve korlátozzák, sőt megghiúsíthatják.

A Demokrata Néppárt állásfoglalása mennyire nem egyedül álló, utalok a közigazgatási bíróságnak ugyanezen rendeletére vonatkozó és az Ideiglenes Nemzetgyűléshez intézett észrevételeire, amelyek nagy megfontolást érdemelnek.

Ilyen körülmények között a fentiek alapján a Miniszterelnök Úrnak e tekintetben fennálló súlyos felelősségére, kötelességemnek tartottam a demokrata Néppárt nevében és felhatalmazására nagybecsű figyelmét felhívni azzal, hogy [az] e rendelet alapján tartandó választás a demokrácia elveivel össze nem egyeztethető.

Budapest, 1945. szeptember 14.

Pálffy József

a Demokrata Néppárt elnöke

(Pálffy József)

Jelzet: MNL OL XIX-A-1-j XXIII. tétel-9650-1945. - Az államigazgatás felsőbb szervei, Központi (nem miniszteriális) kormányzati szervek, Miniszterelnökség, Általános iratok. - Eredeti, géppel írt és aláírt tiszttáza. A beadványon szereplő megjegyzés: „Iktatva és a/a [ad acta].”

A Miniszterelnökség levele a Demokrata Néppártnak pártjelvénytervük használatának feltételeiről

Budapest, 1945. október

A Demokrata Néppárt Elnökségének

Budapest

IV. Bástya u[tca] 14.

A Demokrata Néppárt tervezett pártjelvénye tárgyában a belügyminiszter úrhoz intézett beadványára felhívom a t[iszte]lt Elnökség figyelmét arra, hogy a püspöki kar hozzájárulásának kieszközölése szükségesnek látszik a kereszt pártjelvényben leendő használatához.

Budapest, 1945. október hó

K[íadható] X/1

olvashatatlán aláírás

Jelzet: MNL OL XIX-A-1-j XXIII. tétel-8699-1945. - Az államigazgatás felsőbb szervei, Központi (nem miniszteriális) kormányzati szervek, Miniszterelnökség, Általános iratok. - Eredeti, géppel írt és kézzel javított, szignált fogalmazvány. Az ügyirat előadói ívén a következő feljegyzés olvasható: „Balogh [István] államtitkár úrnak bemutattam”.

Ismeretlen személy feljegyzése a katolikus politikai helyzetéről és a Keresztény Demokrata Néppárt belső viszonyairól

1945. november

Katolikus politika 1945. november elején

A katolikus politikai szervezkedést Pálffy József Demokrata Néppártja kezdte 1945 tavaszán, Debrecenben. Az előkészületekben részt vett Barankovics István is, aki akkoriban rendszeres fizetést húzott Pálffy Józseftől, bizonyos értesülések szerint 2000 P-t, ami akkor szép pénz volt. Ezen havidíjért Barankovicsnak el kellett látnia a szellemi előkészületeket. Közben azonban Barankovics és Pálffy közt személyi ellentétek merültek fel, s Barankovics elérte, hogy ne Pálffy, de az ő Demokrata Néppártját ismerje el a budapesti, illetve Országos Nemzeti Bizottság stb. Beadványában utalt rá, hogy Pálffy József kisajátította és ellopja az ő szellemi tulajdonát jelentő pártprogramot. De a pártprogramot még Debrecenben készítette el, az előbb említett díjazás fejében. Pálffy demokratikus érzületű fiatal arisztokrata volt, Barankovics azonban jobbra szorította, s miközben Pálffy kritikával fordult a rendszer felé, Barankovics egyre több megértéssel szólt a demokráciáról. Katolikus programja és magánakciója kezdettől fogva számított a demokratikus pártok rokonszenvére. Pálffynál kifogásolta, hogy nem eléggé pozitív magatartása a Szovjetunió iránt. Ugyanekkor Barankovics Pálffy ellen mindenkor a demokrácia igényeit hangoztatta, mondván, hogy a grófoknak vissza kell vonulniok. Ebben a stádiumban a Barankovics-féle berzenkedést és szervezkedést a KALOT támogatta, melyet - ugyebár - a legjobb akarattal sem mondhatunk demokratikus alakulatnak. Emlékeztetek a KALOT és Imrédynek közeli kapcsolataira, a KALOT és Kovrig Béla is intim viszonyban voltak, a KALOT-fiatalokat vezetőik elvitték Kisbarnaki Farkas altábornagy meglátogatására a Ludovika Akadémiára, intim összeköttetést tartottak fenn Bélyivel, stb. Most Pálffy ellen a KALOT vezetői, élükön a népszerű képességeket eláruló Ugrin József titkárral, úgy léptek fel, mint akik a grófokkal szemben a demokráciát képviselik, az igazi magyar népi gondolatot. Kifogásolták, hogy Pálffy egyre szorosabb összeköttetésbe került az Amerikával és az amerikanásokkal, Schwartz Elemér professzorral, stb. A Pálffy elleni hangulatot egy Bálint József nevű fiatal pap mozgatta, aki úton útfélen, teremben és utcákon véresen és mosdatlanul szidalmazta Pálffyt, a Kossuth Lajos utcában egyszer a Pálffy mellett állást foglaló ifj. Pallavicini Györgyöt udvari lakáinak és tányérnyalónak nevezte szemtől-szembe, stb. Igen lelkes és közeli híve Barankovics Istvánnak, és jelenleg egyik vezetője a KALOT-nak. Volt valami szerepe benne, hogy a KALOT felől elmúlt a betiltás azonnali fenyegetése, rongyos reverendában állandóan talpalt a ministriumokban [], gyakran látták, mondják, Kovács Imrénél is, akivel Barankovics is egyre szorosabbra szőtte a szálakat, egyéniségük számos oldala (nagyotmondás, [popup title="grandomania" format="Default click" activate="click" close text="Grandomania [lat.] jelentése: nagyzási mánia."], stb.) különben is rokon, kiváló partnerek: egymást jól tartják nagyzolásaikkal... Katona Jenő nem vesz részt ezekben a kis veszekedésekben, bár rokonszenve Pálffy mellé álltanak. Mindent megtesz Barankovics ellen. Jelenleg bizonyára mindkettőjüknek kellemetlen, hogy Mindszenty primás pásztorlevele ügyében vallott állásfoglalásuk közös frontra állította őket... Barankovics közben elérte, hogy a Tildy Zoltán segítségével elismert Demokrata Néppárt Hazánk címen lapengedélyt kapjon. A lap szerkesztője Barankovics mellett Possonyi László. Barankovics a lapban a demokratikus hangszereket vezette be, érthető okokból. Azonban, a különben nem elmésség híján összeállított lapot, mely bírja [popup title="Kerkai [Jenő]" format="Default click" activate="click" close text="A közölt szövegben eredetileg helytelenül minden alkalommal Kerkaynak írva."] és János jézsuita atyák áldását, s lényét különben is igen jellemző lustasággal és lazasággal vezeti, a lap pontatlanul jelenik meg, s az atyák előtt Barankovics a papi- és nyomdai nehézségekkel mentegetőzik. De ugyanúgy ellazsálta azelőtt Az Ország Útja ügyét is. A lényét úgy jellemző lustaságot viszont szép és nagy mondásokkal kendőzi, s most már egészen a demokrácia heroldjává szegődik. Ennek magyarázata, hogy Mindszenty hercegprimás magához kéréte, nem sokkal azután, hogy Pálffyt kizárták, és ő ellennyilatkozatokban hadakozott a Pálffy-csoport ellen. Mindszentyről azelőtt az a hír járta, hogy P. Kerkai [Jenő] igen nagy befolyással van rá; Kerkai hatására vállalta a Demokrata Néppárt ügyeinek gondozását és figyelését. Utóbb Kerkai és Pálffy Barankovics hatására összeveszték, és ekkor Kerkai igyekezett a primást Barankovics ellen hangolni. Kerkai Barankovics hatására utalt Pálffy rendezetlen családi ügyeire, feleségétől való különülésére, Zichy Luca (Hoffer Cunoné) grófnővel való viszonyára, arra, hogy Pálffy 18 éves fia, Zichy Luca és Zichy Luca öccse, a fiatal Z[ichy] Zsigmond gróf egy lakásban laknak, stb. Tegyük hozzá, hogy az atyák akkoriban nem voltak oly kényesek, mikor a most így megtámadott, gyönyörű szép, de hideg Zichy Luca rejtette a nyílás és német időkből éppen az említett atyák kifejezett kérésére - Varga Bélát. Szóval Pálffy szerelmi ügyeit a primásnál ki akarta játszani Barankovics, ez azonban nem sikerült, mert Pálffy ügyesebb volt: egyfelől megnyerte magának a primást, másfelől meg bírja a jezsuita provinciális, P. Borbély rokonszenvét. P. Borbély provinciális minőségben többször megróta a Barankovics hatása alatt álló Kerkai és János magatartását, azonban hiába, Kerkai ki is jelentette, hogy a provinciális nem ért [a] politikához és ő bizony nem hallgat rá. Mindszenty az utóbbi időben egyre jobban Barankovics ellen foglalt állást, s vagy 3 hete magához hívatta és közölte vele, hogy [a] Pálffy elleni támadó nyilatkozatait katolikus szempontból nem tartja megfelelőeknek, a Hazánkról pedig hűvösen nyilatkozott, egyáltalában nem adta a lapra áldását. Barankovicsot ez a primási részről tapasztalható ellenszenv viszi a demokrácia felé... A Hazánk a hercegprimás irányában ezért nem tett rövid fennállása után egyetlen nyelvmozdulatot sem. Különben Barankovics most nagyon érdekesen vélekedik Rassay Károly személye kérdésében. Mindjárt meglátjuk, hogy került Rassay a katolikus politikába! Itt még jegyezzük meg, hogy Barankovics azelőtt Rassaynak feltétlen csodálója volt, ez még a Magyar Társaskör idejéből datálódik, mikor Barankovics szélső konzervatív irányban vezette a Magyar Nemzetet, és kissé különös vallomásokot tett a Margit körúton. Nos, Barankovics azt

tartja, hogy a primásnak, aki pásztorlevelével akkora vihart idézett fel, igazi sűgője: Rassay... A primáshoz legközelebb állanak: Terbócz Miklós, akinek jelenlétében fogadja az embereket (ami igen furcsa), pl. Szegedy-Maszák Aladárt is, aki a primás [popup title="gesztiojáról" format="Default click" activate="click" close text="Gesztio [lat.] jelentése: igazgatás, vezetés, esetleg pénzkezelés."] elég szomorú véleményét táplál, továbbá intim hívei Esterházy Mórict volt miniszterelnök és Czettler Jenő, azon kívül: Esterházy Miklós pápai kamarás. Barankovics úgy tudja, hogy Esterházyknak és Czettlernek valójában Rassay adja a primás számára a tanácsokat, hiszen annak idején is Rassay írta Esterházy megnyilatkozásait a Keresztény Pártban és Kállay idejében szó volt róla, hogy Rassay átveszi a Kereszténypárt irányítását... Rassay, folytatja a Barankovics, a közvevítő az Egyház és a világi nagybirtok, továbbá a nagytőke között. A primás szerinte grófi mániában szenved, imádja az arisztokratákat, akik közül ifj. Pallavicini György áll hozzá a legközelebb, már legitimista okokból is. Itt tudni kell, hogy Pálffy pártjának egyik ülésén Pallavicini György rendkívül heves támadást intézett Barankovics ellen, akinek még legitimista idejéből egész múltját ismeri. Barankovics eleinte Odescalchi-Andrássy Kája grófnő gyermekeinek nevelője volt, pl. ő nevelte az ellenállási mozgalomban szépen szerepelt fiatal Odescalchi Pál herceget.

Az Andrássy palotából azonban egy nap kitétek, mert szemtelen értesüléseket terjesztett a hercegnő magánéletéről. Utóbb Desseswffy Gyula intellektuális vezetője volt, azóta is kölcsönösen utálják egymást. Catullussal szölvá: méltó egymáshoz a két parázna, Caesar és a fajtalan Mamurra... Pallavicini felszólalásában kifejtette, hogy Barankovics közönséges grófi lakáj, aki állandóan ledőfi hátulról gazdáit, egyszerre sznob és lázadó inas, aki hátsó lépcsőkön hord pletykákat stb. Ezen épületes megnyilatkozásra Barankovics válasza az volt, hogy találkozni szeretett volna Pallavicinivel, akitől érthetően kissé retteg, idegesíti az őgróf birtokában lévő, sok róla szóló értesülés, mely gondosan kidolgozott emberi nagyságát kinosan érintheti. Barankovics jellemrajzát a primás nyilván Pallavicinittől kapta, a primásról sok mindent el lehet mondani, de a jellemerő hiányát nem, és ő maga is irtózik a változatos jellemű emberektől. Pallavicini különben nincsen sokban egy véleményem Pálffyval, akitől kissé eltávolodott, és a Kisgazdapárt felé orientálódik jelenleg, kitart a földreform helyessége mellett, stb. Barankovics egyébként Jánosi páter útján érintkezést tart Szekfű Gyulával is és nagyon büszke Eckhardt Sándor barátságára. Eckhardttról említsük meg a következőt: E.-t a Kisgazdapárt jelölte, de Barankovics állítótalag már rendelkezik a pártonkivüli Eckhardt, Bálint Sándor és a nyíregyházi iparos, Papp György (gőr[ög] kat[olikus]) levelével, melyben közlik a Kisgazdapárttal, köszönetük nyilvánítása mellett, hogy átlépnek a Demokrata Néppártba. Mi igaz ebből, jó ég tudja. Ily módon a Barankovics-féle Demokrata Néppárt parlamenti képviselőhez jut. Ami továbbá a primást illeti, Barankovics a Hazánkban tartózkodni fog a primás bírálatától, de írni készül a földreform mellett. Jánosi páter, nemrég még primásjelölt, teljes mellet kiáll a primás tekintélye mellett, de nem helyesli a földkérdésben vallott álláspontját. A primás pásztorlevelének hatása kissé idegesíti a KALOT vezetőket. Ugyanekkor Ugrin József, szintén Pálffy nagy ellensége, rendkívül lelkesedik a primási pásztorleveléért. Jelenleg tehát a katolikus táborban nagyobb a zavar, mint valaha.

Jelzet: MNL OL XIX-I-1-v-3/a tétel-2-1945. - Az államhatalom felsőbb szervei, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium, Ortutay Gyula miniszter iratai. - Eredeti, géppel írt és kézzel javított, aláírás nélküli fogalmazvány.

Címkék:

[Kisgazdapárt](#) ^[2]

[Keresztény Demokrata Néppárt](#) ^[3]

[Mindszenty József](#) ^[4]

[katolikus](#) ^[5]

[Ideiglenes Nemzeti Kormány](#) ^[6]

[Dálnoki Miklós Béla](#) ^[7]

[1945](#) ^[8]

Kiadás: 14. évfolyam (2014) 6. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/kiserletek_a_kereszteny_demokrata_neppart_politikai_elismertetesere_1945ben.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/politika/kiserletek_a_kereszteny_demokrata_neppart_politikai_elismertetesere_1945ben.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/kisgazdapart>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/keresztény-demokrata-neppart>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/mindszenty-jozsef>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/katolikus>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/ideiglenes-nemzeti-kormany>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/dalnoki-miklos-bela>

[8] <https://www.archivnet.hu/cimkek/1945>